

SINTEZĂ

2022

Radiografia atacurilor asupra organizațiilor societății civile și a apărătorilor drepturilor omului din Republica Moldova

1 ianuarie – 31 decembrie 2021

Oxana BRIGHIDIN

Sorina MACRINICI

Victoria MEREUȚĂ

CRJM

Drepturi și justiție pentru toți

Finanțat de
Uniunea Europeană

Drepturi și justiție pentru toți

RADIOGRAFIA ATACURILOR ASUPRA ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE ȘI A APĂRĂTORILOR DREPTURILOR OMULUI DIN REPUBLICA MOLDOVA

1 IANUARIE – 31 DECEMBRIE 2021

Autoare:

**Oxana BRIGHIDIN
Sorina MACRINICI
Victoria MEREUȚĂ**

Această publicație este produsă cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și co-finanțată de guvernul suedez. Conținutul său este responsabilitatea exclusivă a Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și a Asociației EcoContact și nu reflectă neapărat opiniile Uniunii Europene și/sau ale Suediei

CHIȘINĂU, 2022

Cuprins

Abrevieri	5
Introducere	6
Sumar	9
Atacurile împotriva organizațiilor societății civile (OSC) în Republica Moldova în anul 2021	12
Mai 2021: promovarea narațiunii „Moldova este în pericol. Nu dăm țara străinilor”	12
Iunie-iulie 2021: atacuri împotriva IPP și Watchdog.md în legătură cu lansarea unor sondaje de opinie	13
Iulie 2021: atacuri prin care OSC-urile au fost acuzate de finanțarea partidelor de opoziție	15
August 2021: atacuri cibernetice împotriva paginii web a CIJ	18
Octombrie 2021: atac asupra societății civile din partea Procurorului General Alexandr STOIANOGLO	19
Atacurile împotriva apărătorilor drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2021 ...	21
Centrul de Investigații Jurnalistice hărțuit pentru investigația privind averea șefului Oficiului Ciocana al Procuraturii Chișinău Igor POPA	21
Centrul de Investigații Jurnalistice hărțuit pentru investigația privind averea adjunctului Procurorului General Ruslan POPOV	25
RISE Moldova hărțuit pentru investigația privind finanțarea ilegală a PSRM	26
Evghenii GOLOȘCEAPOV hărțuit pentru activitatea sa în calitate de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	28
Ziarul de Gardă hărțuit pentru investigația privind vacanțele de lux ale președintelui țării Igor DODON	30

Abrevieri

ANI	Autoritatea Națională de Integritate
BECS	Blocul electoral al Comuniștilor și Socialiștilor
BOP	Barometrul Opiniei Publice
CIJ	Centrul de Investigații Jurnalistice
CPPEDAE	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității
CRJM	Centrul de Resurse Juridice din Moldova
IPP	Institutul de Politici Publice
IPRE	Institutul pentru Politici și Reforme Europene
ONC	Organizații necomerciale
ONG	Organizații neguvernamentale
OSC	Organizații ale societății civile
PAS	Partidul Acțiune și Solidaritate
PPDA	Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr
PSRM	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova
UE	Uniunea Europeană

Introducere

Radiografia atacurilor asupra organizațiilor societății civile (OSC) și a apărătorilor drepturilor omului (ADO) din Republica Moldova reprezintă un efort comun de documentare a informațiilor și evenimentelor prin care se deteriorează mediul de activitate al OSC-urilor din Moldova. Radiografia este la a 5-a ediție și cuprinde perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2021. Analize similare au fost prezentate pentru perioada 2016-2017¹, 2018², 2019³ și 2020⁴.

În sensul prezentului document, atacurile reprezintă în special declarațiile și acțiunile politicianilor, îndeosebi a celor aflați la guvernare și publicarea articolelor în mass-media sau intervenții publice care prezintă sectorul non-profit drept organizații care promovează interesele țărilor străine sau care slujesc intereselor partidelor politice. Uneori aceste atacuri iau forma unor inițiative legislative menite să deterioreze mediul de activitate al OSC-urilor.

Activitatea de monitorizare și documentare a atacurilor a fost necesară în contextul în care un număr din ce în ce mai mare de OSC-uri independente devin ținta numeroaselor acțiuni de discreditare și denigrare, după ce acestea au criticat sau și-au exprimat dezacordul față de acțiunile guvernării.⁵ Scopul documentului este de a atrage atenția asupra atacurilor orchestrate împotriva OSC-urilor și de a determina autoritățile publice, companiile și persoanele care le susțin să înceteze atacurile și să permită OSC-urilor să activeze liber. De asemenea, acest document are scopul de a permite OSC-urilor

¹ Radiografia atacurilor asupra organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova, septembrie 2016 – decembrie 2017, disponibilă la: https://crjm.org/wp-content/uploads/2018/02/2018-02-21_radiografia-atac-ONGs_fin.pdf.

² Radiografia atacurilor asupra organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova, ianuarie – decembrie 2018, disponibilă la: http://crjm.org/wp-content/uploads/2019/03/2019-03-19-timeline-atac-OSC_2018_final.pdf.

³ Radiografia atacurilor asupra organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova, ianuarie – decembrie 2019, disponibilă la: <https://crjm.org/wp-content/uploads/2020/07/2020-05-13-Timeline-attacks-CSOs-RO.pdf>.

⁴ Radiografia atacurilor asupra organizațiilor societății civile din Republica Moldova, 1 ianuarie – 31 decembrie 2020, disponibilă la: <https://crjm.org/radiografia-atacurilor-asupra-organizatiilor-societatii-civile-din-republica-moldova-in-2020/19034/>.

⁵ Consiliul Drepturilor Omului, Raportul raportorului special al ONU privind situația apărătorilor drepturilor omului, Vizita în Republica Moldova, 2019, A/HRC/40/60/Add.3, par. 36-37, disponibil la: <https://undocs.org/A/HRC/40/60/ADD.3>.

să formuleze o reacție la atacurile împotriva lor.

În comparație cu documentele anterioare, prezenta radiografie include și atacurile asupra ADO, care sunt o parte importantă a societății civile. ADO sunt persoane sau grupuri care acționează pașnic pentru a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale, la nivel local, național, regional și internațional. Activitatea lor este protejată prin Declarația ONU din 1998 privind dreptul și responsabilitatea persoanelor, grupurilor și organelor societății de a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale recunoscute universal⁶.

ADO sunt adesea sancționați, hărțuiți și intimidați pentru activitatea lor de protejare și promovare a drepturilor omului. În acest document, vom descrie cazurile de hărțuire a ADO în Republica Moldova în anul 2021. Aceste cazuri nu sunt exhaustive, ci reprezentative pentru modul în care se încearcă reducerea la tăcere a ADO în Republica Moldova. Cele mai dese cazuri de intimidare a ADO s-au realizat prin intermediul plângerilor în organele de drept și alte instituții de stat, inclusiv prin acționarea în judecată pentru calomnie.

Informația inclusă în document a fost obținută din resursele mass-media disponibile online și rețelele de socializare, hotărârile instanțelor de judecată publicate online și din discuții individuale cu unii ADO. Monitorizarea și documentarea atacurilor a avut loc pe parcursul anului 2021. Monitorizarea ar putea să nu fie exhaustivă. Atacurile **împotriva OSC-urilor** sunt incluse în ordine cronologică, începând cu luna ianuarie 2021. Unele atacuri au fost indicate într-un bloc unic, în funcție de obiectul (de exemplu: atacurile în contextul alegerilor parlamentare anticipate) sau subiectul atacului (articole denigratoare la adresa unui anumit OSC). Atacurile împotriva ADO sunt indicate în ordine alfabetică. În document sunt făcute referințe la pagina web unde au fost publicate materialele relevante. Unele link-uri nu mai sunt active, însă autorii radiografiei au probe ale publicării materialelor în cauză. În radiografia pentru anul 2021 am inclus atât atacurile la adresa societății civile, cât și reacțiile OSC-urilor naționale.

Fenomenul atacurilor asupra societății civile nu este o problemă izolată pentru Republica Moldova. El reprezintă deja o tendință în țările din regiunea de sud-est a Europei cu un nivel de democrație fragil. Metodele și instrumentele prin care se face acest lucru devin din ce în ce mai sofisticate și răspândite.⁷ Una din numeroasele consecințe negative ale acestor acțiuni este constrângerea OSC-urilor și a activiștilor civici să se autocenzureze sau să fie mai puțin activi.⁸ În baza experienței altor state din regiune, putem afirma că stigmatizarea OSC-urilor poate fi un precursor al unor acțiuni

⁶ ONU, Declarația privind dreptul și responsabilitatea persoanelor, grupurilor și organelor societății de a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale recunoscute universal, Rezoluția 53/144, 9 decembrie 1998, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-right-and-responsibility-individuals-groups-and>.

⁷ Balfour R., Bouchet N., Document de politici "Supporting Civil society in Eastern Europe and the Western Balkans: Old and New Challenges", 2018, GMF Europe Program, disponibil la: <http://www.gmfus.org/publications/supporting-civil-society-eastern-europe-and-western-balkans-old-and-new-challenges>.

⁸ Amnesty International, "Laws designed to silence: the global crackdown on civil society organizations", 2019, ACT 30/9647/2019, p. 2, disponibil la: <https://www.amnesty.org/download/Documents/ACT3096472019ENGLISH.PDF>.

de persecutare din partea statului.⁹ Inițiativa de a documenta și monitoriza atacurile [este inspirată din Ungaria](#), țară al cărei mediu asociativ se confruntă cu provocări similare de câțiva ani. Documentul este elaborat și prezentat de organizațiile semnatare indicate la sfârșitul documentului, care au colaborat la colectarea datelor.

În cazul în care dețineți o informație care poate fi catalogată drept un atac la adresa OSC-urilor, aceasta poate fi transmisă la adresa de email contact@crjm.org pentru a fi inclusă în următorul raport de monitorizare.

⁹ Buyse A., "Squeezing civic space: restrictions on civil society organizations and the linkages with human rights", 2018, The International Journal of Human Rights, 22:8, p. 966-988, disponibil la: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13642987.2018.1492916>.

Sumar

Atacurile îndreptate împotriva organizațiilor societății civile (OSC) în 2021 s-au redus ca număr și complexitate **în comparație cu** anii trecuți. În document sunt analizate inclusiv câteva atacuri **împotriva apărătorilor drepturilor omului (ADO)**.

În principal, atacurile împotriva OSC-urilor s-au concentrat în jurul unui eveniment politic major, **și anume** alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021. Atacurile au fost diverse și s-au referit la crearea narațiunii pericolului venit din străinătate, inclusiv prin intermediul OSC-urilor, atacuri la două OSC-uri care au elaborat sondaje de opinie înainte de alegeri, acuzații către OSC-uri privind finanțarea partidelor de opoziție. De asemenea în 2021 s-au atestat atacuri cibernetice asupra unui OSC și un atac din partea Procurorului General în funcție la acel moment.

În document am analizat cinci cazuri de atacuri împotriva ADO care fie au avut loc în 2021 sau s-au început mai devreme și s-au desfășurat inclusiv în 2021. Aceste atacuri vizează patru ADO – trei din domeniul mass-media și un membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (CPPEDAE). Trei ADO sunt reprezentați de organizațiile Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJ), RISE Moldova și Ziarul de Gardă. Aceștia au fost hărțuiți cu procese de judecată și cu plângeri la diverse instituții de stat după ce au publicat articole care vizau corupția de către oficiali cu rang înalt – procurori șefi și un fost președinte de stat. Ultimul caz vizează hărțuirea lui Evghenii GOLOȘCEAPOV prin intermediul organelor de drept pentru activitatea sa de drepturile omului în cadrul CPPEDAE.

Alegerile parlamentare anticipate din iulie 2021 au generat cele mai multe atacuri la OSC-uri. Reprezentanții PSRM, inclusiv fostul președinte al țării Igor DODON, au promovat narațiunea pericolului din străinătate, a guvernării Moldovei de către străini, inclusiv prin intermediul OSC-urilor. O astfel de narațiune este adesea folosită ca o sperietoare în alegeri pentru a câștiga capital politic. Lansarea sondajelor de opinie pre-electorale de către două OSC-uri (Institutul de Politici Publice și Comunitatea Watchdog.md) a cauzat atacuri la aceste organizații și la directorii acestora atât din partea unor politicieni, cât și în presa favorabilă socialiștilor. O publicație străină obscură a publicat cu o săptămână înainte de alegerile parlamentare un articol

potrivit căruia guvernele străine ar fi finanțat partidele de opoziție prin intermediul ai multor ONG-uri. Articolul a fost distribuit pe larg de presa favorabilă socialiștilor. Ulterior, publicația și-a sistat activitatea.

Alt atac a vizat lansarea cu câteva zile înainte de alegeri a traducerii în limba rusă a așa-numitei „cercetări” a deputatului socialist Bogdan ȚÎRDEA privind OSC-urile din Moldova din 2020. Atacul și declarațiile lui Țîrdea au fost preluate de socialiști și presa afiliată lor. În 2020, OSC-urile au menționat că deputatul Țîrdea a discreditat organizațiile neguvernamentale pe bază de falsuri, acuzații defăimătoare, insinuări, manipularea datelor financiare și comparații eronate și rău intenționate. Aceleași concluzii se aplică și atacului din 2021, deputatul socialist Țîrdea folosind același instrument a doua oară, la fel într-o campanie electorală.

Anul 2021 a înregistrat o diversificare a atacurilor împotriva OSC-urilor. În august 2021, pagina web a CIJ a fost supusă mai multor atacuri cibernetice. Au existat atacuri la OSC-uri și din partea celor mai înalți reprezentanți ai organelor de drept. La 4 octombrie 2021, Procurorul General la acel moment Alexandr STOIANOGLO a declarat într-o conferință de presă că unele OSC-uri, mass media independentă și unii parteneri de dezvoltare sunt implicați în discreditarea și blamarea sa, făcând referință inclusiv la două studii lansate în septembrie 2021 de către Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) și Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM). Mai multe OSC-uri au condamnat declarațiile calomnioase și inacceptabile ale Procurorului General în adresa organizațiilor non-guvernamentale, a mass-media independentă și a partenerilor de dezvoltare.

Aceste evenimente au generat, ca în anii precedenți, un conținut mare de atacuri îndreptate împotriva OSC-urilor, fiind utilizate tertipurii „clasice” de denigrare a activității acestora: catalogarea activității OSC-urilor drept activitate în interesul opoziției parlamentare sau țărilor occidentale, ingerințe în treburile interne ale Moldovei, limitarea suveranității țării prin finanțarea din exterior a OSC-urilor, etc. Ca și în anii precedenți, atacurile la adresa OSC-urilor au fost replicate pe scară largă de o parte din presa din Republica Moldova, sporindu-le efectul defăimător.

Majoritatea atacurilor împotriva OSC-urilor în 2020 au provenit din partea unor exponenți ai Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), cum ar fi Igor DODON, ex-președinte a Republicii Moldova, Bogdan ȚÎRDEA, deputat PSRM, Grigore NOVAC, deputat PSRM. Au existat atacuri din partea politicianului Renato USAȚÎI, președintele partidului politic Partidul Nostru, a lui Dorin CHIRTOACĂ, ex-primar al mun. Chișinău, a analistului politic Vitali CATANĂ și a **Procurorului General la acel moment, Alexandr STOIANOGLO.**

Cele mai multe atacuri au fost înregistrate împotriva următoarelor OSC-uri: Institutul de Politici Publice, Comunitatea Watchdog.md, Institutul pentru Politici și Reforme Europene, Centrul de Resurse Juridice din Moldova, Centrul de Investigații Jurnalistice, Promo-LEX, Expert Grup, Centrul de Jurnalism Independent, Institutul pentru Inițiative Strategice, Transparency International Moldova, etc.

Portalurile media „active” în atacurile împotriva OSC-urilor în 2021 au fost similare cu cele din anii precedenți: www.telegraph.md, www.sinteza.org, www.paranteze.md, www.actualități.md, www.abcnews.md, www.primul.md, www.stiridinmoldova.md, www.politics.md, www.a-tv.md, www.ntv.md, pagina web a PSRM, etc.

Atacurile împotriva organizațiilor societății civile (OSC) în Republica Moldova în anul 2021

Mai 2021: promovarea narațiunii „Moldova este în pericol. Nu dăm țara străinilor”

La 11 iulie 2021, în Republica Moldova au avut loc alegeri parlamentare anticipate. Încă înainte de campania electorală, care se desfășoară de obicei cu o lună înainte de alegeri, Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) care se afla la guvernare a început o campanie de promovare a narațiunii pericolului care vine din străinătate, inclusiv prin intermediul OSC-urilor.

Începând cu 6 mai 2021, PSRM a instalat în țară panouri publicitare, în limbile română și rusă, cu mesajul „Moldova este în pericol. Nu dăm țara străinilor”. Mesajul era unul electoral, deși campania electorală încă nu începuse. Înregistrarea concurenților electorali a început la 12 mai 2021, iar în ziua următoare, Comisia Electorală Centrală (CEC) a înregistrat Blocul electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS). Președintele fracțiunii parlamentare a PSRM, Corneliu FURCULIȚĂ, [a declarat](#) că aceste panouri nu se refereau la campania electorală, ci la activitatea partidului și erau achitate de PSRM.

La 7 mai 2021, **Igor DODON, ex-președintele Republicii Moldova**, în cadrul video-blogului său „[Președintele Igor Dodon răspunde](#)” a întărit acest mesaj care de fapt era un mesaj electoral. El a atenționat că accederea forței de dreapta la putere însemna cedarea Moldovei pe mâinile străinilor: „Dacă vine dreapta la putere, atunci vor majora vârsta de pensionare, statul trece sub control extern – o să dirijeze aici ONG-urile, Soros, americanii și europenii, numai nu moldovenii”, ...

„dacă vin aștia cu Harvardul, care umblă cu gențuțele în spate, și preiau puterea, va fi haos total. O să ne descurcăm și în această situație, am mai văzut noi diferiți – care se considerau mari și tari, dar țara este în pericol”, lansând îndemnul consolidării partidelor de centru-stânga, pentru a proteja interesul național.

Publicațiile favorabile socialiștilor [Telegraph.md](#) și [Sinteza.md](#) au publicat articole prin care au informat despre acele panouri și au citat poziția lui Dodon, fără a prezenta o opinie concurentă.

La 14 mai 2021, publicația [NewsMaker](#) l-a întrebat pe Igor DODON ce înseamnă aceste panouri publicitare instalate în țară. Dodon le-a reproșat jurnaliștilor că publicația NewsMaker este finanțată din afara țării. El a declarat: „Repet pentru NewsMaker, deși ei știu bine. Cine îi plătește, americanii... Cum se spune, cine plătește, acela comandă muzica. Nici într-un caz nu vreau să fac vreo acuzație. Avem relații bune cu jurnaliștii NM, le acord interviuri. În unele structuri de stat, acum deciziile sunt luate nu de către cetățenii Moldovei, dar de diverși consilieri, care primesc salarii din fonduri din afara țării. Să lăsăm la o parte întrebarea despre cine vă finanțează. Credeți că e normal? Ce fel de stat este dacă pentru noi decid „nenii” din afara țării? Nu suntem în acest caz stat, dar republică bananieră”.

NOTĂ. Narațiunea pericolului venit din străinătate, inclusiv prin intermediul OSC-urilor, este adesea folosită de unele forțe politice pe post de sperietoare electorală pentru a câștiga în alegeri. Acestea folosesc teorii ale conspirației și diverse stereotipuri pentru a manipula electoratul.

Iunie-iulie 2021:
atacuri împotriva IPP și
Watchdog.md în legătură
cu lansarea unor sondaje
de opinie

La 11 iulie 2021, în Republica Moldova au avut loc alegeri parlamentare anticipate. În luna iunie 2021, Institutul de Politici Publice (IPP) și Comunitatea Watchdog.md au lansat două sondaje de opinie pre-electorale ([sondaj 1](#), [sondaj 2](#)). La 5 iulie 2021, IPP a lansat [Barometrul Opiniei Publice \(BOP\)](#). Toate sondajele au inclus mai multe întrebări, inclusiv despre încrederea în personalități politice din Moldova și opțiunea de vot pentru partide și blocuri politice la alegerile parlamentare.

După fiecare eveniment de lansare a sondajelor și a BOP, au urmat atacuri la aceste organizații și la directorii acestora atât din partea unor politicieni, cât și în presa favorabilă socialiștilor.

La 9 iunie 2021, **publicația Sinteza.org** a scris un [articol](#) intitulat „*Sondaj BOP: Moldovenii nu au încredere în sondajele BOP*”, în care i-a acuzat pe Arcadie BARBĂROȘIE, directorul IPP, și Valeriu PAȘA, directorul Watchdog.md, de partizanat politic ca rezultat al lansării sondajului. Publicația nu a citat opinia persoanelor menționate mai sus. Tot la 9 iunie 2021, **publicația Telegraph.md** a scris un [articol](#) intitulat „*Un sociolog român face praf din sondajul WatchDog*” în care citează opinia unui sociolog care critică primul sondaj de opinie lansat în aceeași zi de IPP și Watchdog.md, fără a cere opinia autorilor sondajului.

La 29 iunie 2021, **publicația Telegraph.md** a scris un [articol](#) intitulat „*Cine și pentru ce publică „sondaje” false? Cazul WatchDog al lui Valeriu Pașa*”. Acesta reproducea un comunicat de presă al **Blocului electoral „Renato Usatii”** prin care acuza Watchdog.md de falsificarea și manipularea datelor sociologice în favoarea partidelor de dreapta. Articolul nu a solicitat opinia Watchdog.md. În aceeași zi, aceeași publicație a scris încă un [articol](#) intitulat „*Renato Usatii spune că Asociația WatchDog este sponsorizat pentru a favoriza PAS-ul în aceste alegeri*”, fără a prezenta opinia Watchdog.md.

La 2 iulie 2021, **Renato USATÎI, președintele partidului politic Partidul Nostru**, a anunțat despre rezultatele BOP care urma a fi lansat în câteva zile, și [l-a acuzat](#) pe Arcadie BARBĂROȘIE, directorul IPP, de partizanat politic în favoarea Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS) și de manipularea datelor. În aceeași zi, **publicația Sinteza.org** a scris un [articol](#) intitulat „*Renato Usatii: Sondajele BOP și cele WatchDog sunt propagandă pentru PAS. Așa făcea doar Plahotniuc*”, în care a reprodus declarațiile lui Usatii, dar nu a solicitat opinia IPP sau Watchdog.md. Tot la 2 iulie 2021, **publicația Telegraph.md** a scris un [articol](#) intitulat „*Usatii, despre BOP și WatchDog: Dacă nu vă încadrați, la următorul scrutin electoral CEC să nu vă mai permită să faceți sondaje și mergeți la păzit harbui*”, cu un conținut similar în care a fost reprodus discursul lui Usatii, fără a cere opinia IPP sau Watchdog.md.

În urma lansării rezultatelor acestui sondaj, **Renato USATÎI, președintele partidului politic Partidul Nostru**, [a declarat](#) în cadrul unei emisiuni că „*Prin lege, data viitoare eu lor o să le interzic, democrația s-a terminat pentruăștia cu sondajele. Deoarece asta e propagandă și manipulare*”. La 7 iulie 2021, **publicația Sinteza.org** a publicat

un [articol](#) intitulat „Renato Usatii despre BOP: Se va termina cu democrația la aceste case de sondaje”, în care a reprodus declarațiile lui Usatii, dar nu a solicitat opinia IPP.

NOTĂ: Renato USATÎI a făcut aceste declarații fiind probabil nemulțumit de rezultatele sondajelor și a BOP, potrivit căruia încrederea în politicianul Usatii constituia doar 0.8% (sondaj 1), 2% (sondaj 2) și respectiv, 3.3% (BOP). Dintre respondenții decizi, 5% (sondaj 1), 6.3% (sondaj 2) și respectiv 4.6% (BOP) au declarat că vor vota cu Blocul electoral „Renato Usatii”. În urma alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, Partidul Nostru [a acumulat](#) 4.10% (adică mai puțin decât a fost indicat în sondajele de opinie și BOP) și nu a trecut pragul electoral pentru a accede în Parlament.

Iulie 2021: atacuri prin care OSC-urile au fost acuzate de finanțarea partidelor de opoziție

La 11 iulie 2021, în Republica Moldova au avut loc alegeri parlamentare anticipate. În perioada campaniei electorale au avut loc mai multe atacuri prin care s-a sugerat că OSC-urile ar fi finanțat campania electorală a partidelor de opoziție.

La 4 iulie 2021, cu o săptămână înainte de alegerile parlamentare anticipate, **publicația online** [New Europe](#), cu sediul la Bruxelles, Belgia, a publicat un [articol](#) intitulat „O operațiune secretă de 56 de milioane de euro pentru a îndepărta Rusia dintr-un stat post-sovietic”. New Europe a scris că ar fi intrat în posesia unor documente secrete de la serviciile speciale ale unui stat membru al Uniunii Europene (UE), care ar fi arătat că Occidentul investește aproximativ EUR 56 de milioane în asigurarea victoriei la alegerile parlamentare anticipate a Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS) din 11 iulie 2021.

Potrivit pretinselor documente secrete, majoritatea banilor ar fi provenit din două state: Germania și Statele Unite ale Americii. Potrivit New Europe, în această finanțare ar mai fi fost implicate România, Polonia, Cehia, Suedia, Marea Britanie, Italia. Finanțarea s-ar fi făcut prin intermediul mai multor instrumente: fundațiile non-guvernamentale (Fundațiile Open Society, Fundația Kondrad Adenauer, European Endowment Democracy, Fundația Soros, etc.), partide europene din aceeași familie politică, proiecte guvernamentale și companii private. Conform acestui articol, o rețea din 253 de OSC-uri naționale (fiind citate îndeosebi: Promo-LEX, WatchDog, IPP, Expert Grup, Centrul de Jurnalism Independent,

Institutul pentru Inițiative Strategice, Institutul pentru Politici și Reforme Europene, Centrul de Resurse Juridice din Moldova, Transparency International Moldova, etc.) ar fi fost implicate în această schemă de finanțare ilegală.

Ulterior, acest articol a fost tradus și preluat de portaluri favorabile socialiștilor – paranteze.md, actualități.md, abcnews.md, primul.md, stiridinmoldova.md, sinteza.org – fără a fi prezentată poziția OSC-urilor menționate.

NOTĂ 1. Articolul din New Europe poate fi văzut ca o replică la cel publicat de renumitul ziar german Bild care a scris la 22 iunie 2021 că Rusia a investit peste 11 mld de euro pentru a-l face pe socialistul Dodon președinte al Moldovei (la alegerile prezidențiale din Moldova din toamna anului 2020), și care a inclus extrase din documente confirmative.

Publicația New Europe nu este credibilă. Aceasta s-a aflat în mijlocul unor scandaluri de presă în România în 2013 legate de corupție. Articolul publicat de New Europe nu prezintă dovezi și conține o serie de date eronate. De exemplu, suma de 56 mln de euro este una exorbitantă, în condițiile în care în întreaga campanie de la Chișinău s-au cheltuit circa 1,4 milioane de euro, conform rapoartelor financiare săptămânale pe care partidele sunt obligate de lege să le depună la CEC. Scopul publicării pare să fie influențarea opiniei publice prin prezentarea negativă a activității OSC-urilor și partidelor de opoziție. Articolul a reflectat exclusiv opinia autorului (indicat sub pseudonim), fără a fi prezentată poziția organizațiilor vizate. Între timp, pagina web a publicației a devenit indisponibilă.

La 5 iulie 2021, **analistul politic Vitali CATANĂ** a declarat pentru portalul media politics.md (preluat apoi de a-tv.md, primul.md), cu referire la zvonurile despre finanțarea secretă a președintei țării Maia SANDU și PAS de către anumite țări și organizații europene, că: *„vedem în spațiul public moldovenesc tot felul de ONG-iști și activiști care mimează activități intense și inutile pentru a se pricopsi cu cele mai scumpe mașini și case în proprietate”*.

La 5 iulie 2021, **Dorin CHIRTOACĂ, ex-primarul mun. Chișinău**, a [acuzat](#) Uniunea Europeană de implicare directă în alegerile din Republica Moldova. Chirtoacă a afirmat că „*această structură de organizații civice, neguvernamentale, presă inclusiv, și site-uri, și televiziuni, care primesc finanțări de milioane de euro, deja multă lume spune „presa PAS” pur și simplu, la fel și „ONG-urile PAS”, de fapt cu ei este dusă această campanie*”. Această declarație a fost preluată ulterior de alte portaluri media favorabile socialiștilor: [telegraph.md](#), [ntv.md](#), fără a prezenta alte opinii.

La 6 iulie 2021, în cadrul unei [conferințe de presă](#), **deputatul socialist Grigore NOVAC** a cerut Procuraturii Generale să se sesizeze pe acest pretins caz de finanțare ilegală. În următoarea zi, procurorii au remis această cerere spre examinare Comisiei Electorale Centrale (CEC).

NOTĂ 2. La 16 septembrie 2021, CEC [a răspuns](#) Procuraturii că a examinat sesizarea și nu a depistat abateri sau alte ilegalități admise de PAS în procesul campaniei electorale din cadrul scrutinului parlamentar anticipat, așa cum se indica în sesizarea deputatului Novac în baza investigației de la New Europe.

La 7 iulie 2021, **deputatul socialist Bogdan ȚÎRDEA** a prezentat în cadrul unui [briefing de presă](#) versiunea în limba rusă a cărții „Societatea civilă a Republicii Moldova: Sponsori. ONG-crație. Războaie culturale”, lansate în octombrie 2020 în campania electorală pentru alegerile prezidențiale (a se vedea detalii în [Radiografia atacurilor la OSC-uri în 2020](#)). Țîrdea a declarat că în campaniile prezidențiale din 2016 și 2020, Maia Sandu a folosit „*bani murdari, spălați prin ONG-uri*”. Potrivit lui Țîrdea, în cadrul campaniei din 2016, „*Ambasada Marii Britanii și Fondul European pentru Democrație au pompat 2 milioane de lei în Centrul de Analize și Evaluare a Reformelor (CAER), care la rândul său a transferat acești bani în Fondul electoral al candidatului Maia Sandu, ce constituie peste 1,45 de milioane de lei. În campania din 2020, au fost implicate peste 30 de ONG-uri, iar reprezentanții acestor instituții au făcut sute de donații în favoarea candidatului Maia Sandu. Din ONG-urile finanțate din exterior, în contul Maiei Sandu s-au transferat 266480 lei.*

NOTĂ 3. În 2020, când deputatul socialist Țirdea a lansat așa zisa cercetare despre OSC-urile din Moldova, OSC-urile [au condamnat](#) atacul fără precedent lansat de către deputatul Țirdea, definindu-l ca cel mai dur, complex și asumat atac frontal lansat de un politician moldovean la adresa Constituției Republicii Moldova, la adresa drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor țării și la adresa modernizării statului Republica Moldova după modelul european. Acestea au menționat că deputatul Țirdea a discreditat organizațiile neguvernamentale pe bază de falsuri, acuzații defăimătoare, insinuări, manipularea datelor financiare și comparații eronate și rău intenționate. Aceleași concluzii se aplică și atacului din 2021, deputatul socialist Țirdea folosind același instrument a doua oară, la fel într-o campanie electorală.

NOTĂ 4. Aceste atacuri au avut inclusiv scopul de a sustrage atenția de la un [articol de presă](#) publicat recent, potrivit căruia în Republica Moldova ar fi venit consultanți ruși coordonați de Serviciul Federal de Securitate al Rusiei (FSB) pentru a consulta PSRM, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM) și Partidul „Șor” în campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din iulie 2021.

NOTĂ 5. Legislația Republicii Moldova interzice strict ONG-urilor susținerea financiară a partidelor politice (art. 6 din Legea privind organizațiile necomerciale, art. 41 din Codul electoral, art. 26 alin. 6 lit. h) din Legea privind partidele politice și art. 52 alin. 2 lit. d) din Codul fiscal) și să facă agitație electorală în favoarea vreunui candidat în alegeri (art. 6 alin. 3-5 din Legea privind organizațiile necomerciale). Prin urmare, OSC-urile nu pot transfera resurse financiare partidelor politice.

August 2021: atacuri cibernetice împotriva paginii web a CIJ

În perioada lunii august 2021, pagina web a Centrului de Investigații Jurnalistice (CIJ) www.anticoruptie.md a fost supusă mai multor **atacuri cibernetice**. Activitatea site-ului a fost în special periclitată în ziua de 11 și 12 august 2021, când portalul a fost blocat definitiv în anumite perioade ale acestor zile.

Identitatea atacurilor nu este cunoscută, dar compania Inovare-Prim SRL care asigură hosting-ul pentru portalul CIJ [a confirmat](#) că atacurile au fost

comise din afară, iar strategia acestora se diversifica pe măsură ce erau deconspirați și anihilați. Atacuri similare au fost înregistrate în timpul campaniei electorale pentru scrutinul parlamentar din februarie 2019 și în ajunul alegerilor prezidențiale din 2020.

Motivul atacurilor nu este cunoscut, dar Cornelia COZONAC, președinta CIJ, [considera](#) că aceste atacuri erau într-o legătură directă cu activitatea profesională a reporterilor din cadrul CIJ și că erau încercări de intimidare și reducere la tăcere.

Anticorupție.md este un portal specializat pe tematica anticorupție și pe investigații jurnalistice pe subiecte de corupție, fraudă, probleme de integritate a demnitarilor, gestionarea frauduloasă a banilor publici și crimă organizată. Reporterii din cadrul CIJ monitorizează de mai mulți ani persoanele care aspiră la funcții publice, publicându-le profilurile, cu toate detaliile, bazate pe documente. Cozonac a presupus că activitatea anticorupție.md este motivul la baza acestor atacuri.

Octombrie 2021: atac asupra societății civile din partea Procurorului General Alexandr STOIANOGLO

La 4 octombrie 2021, **Procurorul General la acel moment Alexandr STOIANOGLO** a declarat într-o [conferință de presă](#) că unele OSC-uri, mass media independentă și unii parteneri de dezvoltare sunt implicați în „*discreditarea și blamarea*” sa. Într-un [document](#) publicat în aceeași zi pe pagina web a Procuraturii Generale erau prezentate imagini din telefonul unui fost procuror, care arăta corespondența dintre acesta și câțiva reprezentanți ai societății civile și ai corpului diplomatic. Această corespondență data din decembrie 2019 și conținea informații despre procuratură. Se pare că procurorii au obținut acces la această corespondență în urma decriptării informației de pe telefonul fostului procuror în cadrul unui dosar penal.

Mai multe organizații ale societății civile (OSC) [au condamnat](#) declarațiile calomnioase și inacceptabile ale Procurorului General în adresa organizațiilor non-guvernamentale, a mass-media independentă și a partenerilor de dezvoltare. OSC-urile au indicat că aceste declarații denotă o lipsă de înțelegere a rolului societății civile și al procuraturii într-o societate bazată pe supremația legii.

OSC-urile și-au exprimat regretul că resursele Procuraturii Generale erau utilizate pentru filajul OSC-urilor, reprezentanților și activităților acestora, în loc de lucruri de primă importanță pentru Republica Moldova,

cum ar fi: investigarea devalizării sistemului bancar, a Laundromat-ului sau finanțarea ilegală a partidelor politice. OSC-urile și-au exprimat îngrijorarea că Procurorul General a admis cu bună știință și în interes personal publicarea unor informații din investigațiile penale, care sunt confidențiale. Divulgarea corespondenței private și a materialelor urmăririlor penale constituie infracțiuni potrivit Codului penal.

În declarațiile sale, Procurorul General s-a referit la două studii lansate în septembrie 2021 de către Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) și Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM). OSC-urile au indicat că prin prezentarea analizelor și formularea recomandărilor pentru sectorul justiției, IPRE și CRJM au acționat ghidându-se de interesul public și au utilizat în acest sens date oficiale publicate de procuratură. Lansarea acestor documente a avut loc în această perioadă, fiind amânate din cauza campaniei electorale. Concluziile documentelor nu au fost contestate de procurori. Mai mult, analize similare au fost efectuate de către CRJM și până la numirea dlui Stoianoglo în funcția de Procuror General. Organizațiile semnatare au menționat că IPRE și CRJM rămân angajate în promovarea reformelor necesare în sectorul justiției și pentru promovarea democrației în Republica Moldova.

OSC-urile au considerat că acuzațiile lansate de Procurorul General au avut scopul de a distra atenția publică de la problemele din procuratură, cum ar fi lipsa progresului în investigarea devalizării sistemului bancar și a Laundromat-ului, fapt pentru care Procurorul General a fost criticat de întreaga societate. De asemenea, atacul Procurorului General s-a produs exact în ziua în care au fost publicate mai multe investigații în baza documentelor #PandoraPapers, care scot în prim plan cazuri de corupție la nivel înalt și spălare a banilor prin intermediul paradisurilor fiscale, deviind atenția de la acestea.

Ulterior, procurorul Stoianoglo [a fost învinuit](#) de încălcarea inviolabilității vieții personale ca urmare a divulgării datelor confidențiale din investigația penală în conferința de presă din 4 octombrie 2021.

Atacurile împotriva apărătorilor drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2021

Apărătorii Drepturilor Omului (ADO) sunt persoane sau grupuri care acționează pașnic pentru a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale, la nivel local, național, regional și internațional. Activitatea lor este protejată prin [Declarația ONU din 1998](#) privind dreptul și responsabilitatea persoanelor, grupurilor și organelor societății de a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale recunoscute universal.

Potrivit [Liniilor directoare ale Uniunii Europene privind ADO](#), activitățile ADO includ:

- documentarea cazurilor de încălcare;
- căutarea de remedii pentru victimele unor astfel de încălcări prin furnizarea sprijinului juridic, psihologic, medical sau de altă natură; și
- combaterea cutumelor de impunitate care servesc la acoperirea unor încălcări sistematice și repetate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

ADO sunt adesea sancționați, hărțuiți și intimidați pentru activitatea lor de protejare și promovare a drepturilor omului. În continuare, vom descrie cazurile de hărțuire a ADO în Republica Moldova în anul 2021. Aceste cazuri nu sunt exhaustive, ci reprezentative pentru modul în care se încearcă reducerea la tăcere a ADO în Republica Moldova. Cele mai dese cazuri de intimidare a ADO s-au realizat prin intermediul plângerilor la organele de drept și alte instituții de stat, inclusiv prin acționarea în judecată pentru calomnie.

Centrul de Investigații Jurnalistice, hărțuit pentru investigația privind averea șefului Oficiului Ciocana al Procuraturii Chișinău Igor POPA

[Centrul de Investigații Jurnalistice \(CIJ\)](#) a fost creat în 2003 pentru dezvoltarea jurnalismului de investigații în Republica Moldova. CIJ a realizat peste 500 de anchete jurnalistice care au avut ca subiect fapte de corupție și crimă organizată, încălcarea

drepturilor omului, protecția copiilor etc. CIJ administrează platforma online www.anticoruptie.md creată pentru semnalarea și raportarea cazurilor de corupție și a infracțiunilor conexe.

În 2020, CIJ a publicat o anchetă despre divorțul fictiv al procurorului Igor POPA și averile nedeclarate ale familiei sale. Potrivit investigației, procurorul Popa a recurs la un divorț fictiv pentru a evita declararea unor proprietăți care nu corespundeau cu veniturile oficiale. Încă în perioada de documentare, CIJ și autorii anchetei au fost hărțuiți de către soția procurorului Popa cu scopul de a-i intimida și a-i opri din activitatea de documentare a cazului. La sfârșitul anului 2011, Procuratura Anticorupție a pornit un dosar penal pe numele lui Igor POPA pentru îmbogățirea ilicită și fals în declarația de avere.

La 22 iulie 2020, CIJ [a publicat](#) o investigație jurnalistică de interes public despre averea lui Igor POPA, șeful oficiului Ciocana al Procuraturii Chișinău, fost procuror general adjunct în perioada guvernării Partidului Democrat din Moldova. Investigația jurnalistică a fost pregătită de reportera CIJ, Julieta SAVIȚCHI și activistul civic Anatol MĂTĂSARU. CIJ a început lucrul la investigația jurnalistică la sfârșitul anului 2018. Procurorul Popa [a divorțat](#) de soția sa Ala POPA la 20 octombrie 2016. Totuși, mai multe informații publice le-au dat de bănuț reporterilor CIJ că ar fi fost vorba despre un divorț fictiv și aceștia au început a documenta cazul, inclusiv prin observarea personală. Chiar până la publicarea investigației, avocata Ala POPA [a început hărțuirea](#) CIJ și a activistului civic Mătăsaru, cu scopul de a-i descuraja să continue documentarea și publicarea investigației.

Pe parcursul investigațiilor, reporterii CIJ au constatat că Igor Popa locuia într-un apartament de lux din centrul Chișinăului, care nu se regăsea în declarația sa de avere și interese, la fel ca și alte bunuri pe care acesta le folosea, dar care aparțineau fostei sale soții Ala POPA. Reporterii CIJ au constatat că procurorul Popa era divorțat în acte și astfel nu declara imobilele și automobilele înregistrate pe numele fostei soții. În realitate, investigația a relevat că, în pofida divorțului, Igor și Ala Popa locuiau împreună. Reporterii CIJ au investigat și veniturile avocatei Ala POPA, care erau destul de modeste și care nu ar fi putut explica averea acesteia. Imediat după pronunțarea divorțului, Ala POPA a procurat două apartamente într-un cartier rezidențial din centrul Chișinăului, unde prețurile erau dintre cele mai mari în Chișinău, și mai multe bunuri imobile.

Soția procurorului, Ala Popa, avocată, a fost autoarea numeroaselor hărțuiri împotriva CIJ și a activistului civic Mătăsaru chiar de la faza de documentare a investigației. Ea a scris plângeri la mai multe instituții de stat, la Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (CNPDCP), la Consiliul de Presă, la poliție și procuratură, și a acționat în judecată. Unele instituții au dat curs plângerilor soției procurorului la etapa când abia se documenta cazul. Altele au pornit procese penale și dosare penale.

Jurnaliștii au început a documenta cazul prin verificarea averii procurorului Popa și a soției sale în Registrul bunurilor imobile de la Cadastru, cu care CIJ avea încheiat contract. La scurt timp, avocata Ala POPA [a cerut explicații](#) de la CIJ care a fost motivul

accesării datelor sale de la Cadastru. Ulterior, la plângerea avocatei Popa, și CNPDCP a cerut aceleași explicații de la CIJ și a solicitat prezentarea investigației la care se lucra. În ambele situații CIJ a venit cu explicația că cercetările realizate erau cu scopul de a verifica supoziția conform căreia o persoană care deține o funcție publică nu ar fi declarat proprietățile pe care le folosește, acest lucru făcând parte din procesul de documentare la o investigație jurnalistică și este parte a muncii jurnalistului, și că, potrivit legislației, jurnaliștii nu sunt obligați să explice temeiul accesării unor baze de date cu informație publică.

Aceste argumente nu au fost suficiente totuși, astfel la 30 ianuarie 2020, CNPDCP a cerut repetat CIJ să facă dovada că accesarea datelor de la Cadastru au fost utilizate în scop jurnalistic și să prezinte materialul jurnalistic. La 24 martie 2020, CNPDCP a emis o [decizie](#) nr. 91 în care a constatat că jurnaliștii CIJ au încălcat Legea privind protecția datelor cu caracter personal și Codul deontologic al jurnalistului atunci când au făcut verificări la Cadastru. CNPDCP a constatat că jurnaliștii nu au făcut dovada că verificarea datelor despre proprietățile Alei Popa s-a făcut cu scop jurnalistic, deoarece nu a fost publicată o investigație sau un alt material jurnalistic. Instituția a cerut în aceeași decizie Consiliului de Presă să ia atitudine, să cerceteze cazul și să informeze toată mass-media despre problema identificată în cazul respectiv. CIJ a calificat decizia CNPDCP drept un precedent periculos pentru libertatea presei, iar acțiunile avocatei Ala Popa – o încercare de a-i hărțui pe jurnaliști și a-i reduce la tăcere.

Consiliul de Presă a examinat cererea CNPDCP la 7 aprilie 2020. Consiliul de Presă a constatat că în acțiunile reporterilor CIJ, vizate în decizia CNPDCP, nu existau încălcări ale normelor deontologice sau ale bunelor practici jurnalistice. De asemenea, Consiliul de Presă [a informat](#) CNPDCP că accesarea diferitor tipuri de date cu caracter personal face parte din activitatea curentă a jurnaliștilor de documentare a materialelor de presă și de verificare a informației.

După publicarea investigației jurnalistice la 22 iulie 2020, Ala POPA [a depus](#) o nouă serie de plângeri împotriva CIJ la diferite instituții. La 24 iulie 2020, avocata Popa a transmis o [cerere](#) prin care a cerut CIJ să răspundă la mai multe întrebări. CIJ a răspuns detaliat la fiecare întrebare. Ulterior, Ala Popa a depus o [sesizare](#) la Consiliul de Presă. Plângerea ei abunda în acuzații, atacuri la persoană și etichetări urâte la adresa autorilor materialului. Consiliul de presă a cerut explicații atât din partea autoarei anchetei, Julieta SAVIȚCHI, cât și din partea CIJ. CIJ [a transmis](#) Consiliului de Presă răspunsuri semnate și de autoarea Julieta SAVIȚCHI, și de conducerea CIJ, expunând din nou detaliat scopul investigației, procesul de documentare, metodele utilizate, modul de verificare a informațiilor despre proprietățile familiei Popa. În august 2020, Consiliul de Presă a decis să nu examineze plângerea Alei POPA, întrucât au fost depuse și cereri în instanța de judecată.

Ala POPA a depus din nou o plângere la CNPDCP, pentru a stabili legalitatea investigației jurnalistice publicată la 22 iulie 2020. De data aceasta, Ala POPA a cerut să fie sancționați autoarea investigației Savițchi, activistul Mătășaru, care a filmat pentru

investigație, președinta CIJ, Cornelia COZONAC, precum și CIJ. La 9 octombrie 2020, CNPDCP a constatat „lipsa încălcării prevederilor Legii nr.133/2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal de către Centrul de Investigații Jurnalistice, Cornelia Cozonac, Julieta Savițchi și Anatol Mătășaru”. CNPDCP a indicat că această plângere nu ținea de competența sa, ci de competența organelor de drept.

Avocata Ala POPA s-a adresat și în organele de drept. Ea a depus plângeri în instanța de judecată, la procuratură și la poliție împotriva activistului Anatol MĂTĂȘARU, care a filmat pentru Anticoruptie.md în ancheta despre proprietățile nedeclarate ale procurorului Popa. Judecătoria Chișinău [a respins](#) ca neîntemeiată cererea avocatei Popa. Poliția a intentat pe numele activistului un dosar penal în baza art. 177 Cod Penal pentru încălcarea inviolabilității vieții personale. La sfârșitul anului 2021, dosarul se afla în gestiunea Judecătoriei Chișinău.

În noiembrie 2020, Ala POPA a depus o plângere și împotriva CIJ la Inspectoratul de Poliție Centru, reclamând „culegerea ilegală și răspândirea neautorizată de către Centrul de Investigații Jurnalistice a informațiilor despre viața personală (a Alei POPA) ce constituie secret personal”. Poliția a pornit un proces penal în cadrul căruia a audiat-o pe Ala POPA în calitate de victimă. În paralel polițiștii care s-au ocupat de caz au solicitat deciziile CNPDCP. Procesul penal cu nr. 20200101462 din 4 noiembrie 2020 a durat aproape un an, fiind examinat prin prisma prevederilor art. 177 din Codul penal, conform căruia legiuitorul stabilește răspunderea penală pentru „încălcarea inviolabilității vieții personale”, adică „culegerea ilegală sau răspândirea cu bună-știință a informațiilor, ocrotite de lege, despre viața personală, ce constituie secret personal sau familial al altei persoane, fără consimțământul ei”. Pe tot parcursul procesului penal polițiștii nu au cerut explicații de la CIJ. La 20 septembrie 2021, Procuratura Centru a adoptat ordonanța de neîncepere a urmăririi penale în cazul CIJ, motivul fiind faptul că „fapta nu întrunește elementele infracțiunii”.

CIJ a atacat în instanță decizia nr. 91 din 24 martie 2020 emisă de CNPDCP, calificând-o drept abuzivă și ilegală și care are scop de intimidare a jurnaliștilor. După un an în care procesul nu a avansat de loc, în iulie 2021, cauza a fost scoasă de pe rol, pe motivul nerespectării procedurii. Conform legii, era nevoie de a fi depusă o cerere prealabilă la CNPDCP cu pretențiile CIJ, după care adresarea în instanța de judecată. În decizia CNPDCP din 24 martie 2020, instituția indica direct că în cazul în care CIJ nu este de acord cu decizia, aceasta poate fi atacată în termen de 30 de zile la Judecătoria Rîșcani, lucru pe care CIJ l-a făcut. Totuși, în instanță s-a constatat că nu doar cauza CIJ a eșuat pe motiv că nu a fost respectată procedura. Analizând practica judiciară în raport cu CNPDCP, s-a constatat că cele mai multe cauze pe marginea deciziilor CNPDCP care ajung în instanță au aceeași soartă. CIJ [a calificat](#) decizia CNPDCP drept un precedent periculos pentru libertatea presei, iar acțiunile avocatei Ala Popa drept o încercare de a-i hărțui pe jurnaliști și a-i reduce la tăcere.

În noiembrie 2021, ca urmare a investigației CIJ, Procuratura Anticorupție a intentat un dosar penal pentru îmbogățire ilicită pe numele procurorului Igor POPA. Ulterior,

Procuratura Anticorupție a intentat pe numele lui Popa încă un dosar pentru fals în declarațiile de avere. [Potrivit CIJ](#), și avocata Ala POPA a fost învinuită în dosarul privind îmbogățirea ilicită.

NOTĂ: Investigația CIJ se referea la un caz de ascundere a averii unui procuror, care nu putea fi explicată prin veniturile familiei sale. În Republica Moldova, corupția este endemică și afectează drepturile omului. Ca urmare a investigației CIJ, procurorul Popa a fost învinuit de îmbogățire ilicită și fals în declarații publice, adică investigația a avut un impact important în lupta împotriva corupției. Din acest motiv, în acest caz, CIJ și autorii investigației jurnalistice privind averea nejustificată a unui demnitar de rang înalt, reprezintă apărători ai drepturilor omului.

Centrul de Investigații Jurnalistice, hărțuit pentru investigația privind averea adjunctului Procurorului General Ruslan POPOV

Un alt caz de hărțuire a **Centrului de Investigații Jurnalistice (CIJ)** (a se vedea mai sus descrierea activității CIJ) pentru investigațiile sale anticorupție este cel inițiat de adjunctul Procurorului general din acel moment, Ruslan POPOV. **În 2020, CIJ a publicat o investigație de interes public despre averea adjunctului Procurorului General, Ruslan POPOV**, care nu coincidea cu veniturile oficiale ale familiei Popov. Ulterior, Popov a început hărțuirea CIJ prin intermediul unei acțiuni în judecată. Până la sfârșitul anului 2021, nu exista încă o finalitate a acestui proces, ședințele de judecată fiind amânate de nenumărate ori.

La 22 ianuarie 2020, CIJ a publicat pe portalul Anticorupție.md ancheta jurnalistică [„Latifundiarul de la șefia Procuraturii Generale”](#) privind averea adjunctului Procurorului General, Ruslan POPOV. Potrivit investigației, Popov avea o afacere în domeniul agriculturii, care cuprindea o livadă de 100 ha în satul Mileștii Mici, raionul Ialoveni. Afacerea era înregistrată pe numele tatălui lui Popov, care era pensionar și nu avea resurse pentru o asemenea afacere. Investigația menționa că pe acel teritoriu se construia și un frigider pentru păstrarea fructelor. În afară de aceasta, investigația a oferit detalii și despre imobilul și mașinile de lux ale familiei Popov.

În următoarea zi, Procuratura Generală a publicat un [comunicat de presă](#) potrivit căruia informația din investigația jurnalistică a fost expediată la Autoritatea Națională de Integritate (ANI) pentru control. Cea mai mare parte din comunicat s-a referit la explicațiile lui Popov privind originea averilor, cu mențiunea că informațiile denigratoare *„sunt regizate intenționat de către anumite persoane și grupuri de interese politice, economice și criminale ... și ar putea determina atragerea lor la răspundere, conform legii”*, care suna mai degrabă a amenințare în adresa CIJ. În aceeași zi, ANI [a comunicat](#) că a inițiat controlul privind regimul juridic al averilor lui Popov.

În urma acestei investigații jurnalistice, la 10 martie 2020, Ruslan POPOV a acționat în judecată CIJ pentru lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale. Jurnaliștii CIJ [au aflat](#) despre faptul că Popov i-a acționat în judecată și despre data primei ședințe de pe pagina web a Judecătorei Chișinău, CIJ neprimind vreo citație oficială. [Ședința preliminară](#) a fost programată pentru 9 iunie 2020, iar din această dată, pe parcursul anilor 2020-2021, ședințele de judecată au fost amânate de nenumărate ori. Judecătoria Chișinău nu a pronunțat vreo hotărâre de judecată pe marginea acestui caz până la sfârșitul anului 2021.

Controlul efectuat de ANI a fost încheiat peste un an și jumătate de la inițiere. La 30 septembrie 2021, ANI [a încetat](#) controlul averii și intereselor personale ale lui Popov, [indicând](#) că nu există o diferență substanțială între veniturile și cheltuielile familiei Popov. ANI a sesizat Serviciul Fiscal de Stat pentru a efectua un control la gospodăria țărănească a tatălui lui Popov, pe motiv că controlul averii acestuia nu este de competența ANI. Totuși, ANI nu și-a îndeplinit obligația de control al averii tatălui procurorului. Potrivit art. 33 din Legea nr. 132/2016 privind ANI, dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane.

În octombrie 2021, Ruslan POPOV [a fost reținut](#) de Procuratura Anticorupție, fiind învinuit ulterior de [îmbogățire ilicită](#).

NOTĂ: În acest caz, ca și în cazul de mai sus, investigația CIJ se referea la averea nejustificată a unui procuror cu funcție de conducere. În Republica Moldova, corupția este endemică și afectează drepturile omului. Din acest motiv, în acest caz, CIJ reprezintă un apărător al drepturilor omului.

RISE Moldova, hărțuit pentru investigația privind finanțarea ilegală a PSRM

[RISE Moldova](#) este o comunitate de jurnaliști de investigație, programatori și activiști din Republica Moldova și România fondată în 2014. RISE Moldova investighează crima organizată și face conexiuni din zone offshore, dezvăluie scheme de spălare a banilor din Europa de Est și Asia Centrală, scheme de corupție, contrabandă, fraude fiscale, trafic de arme și scoate la lumină afacerile ascunse ale politicianilor. În 2015 și 2016, RISE a fost partenerul pentru Republica Moldova al proiectelor globale de investigație #PanamaPapers și #SwissLeaks.

În 2016, RISE Moldova a publicat o investigație jurnalistică de interes public privind finanțarea ilegală a campaniei electorale a lui **Igor DODON, președintele Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)**, prin intermediul unei companii offshore. Dodon a câștigat alegerile și a devenit președintele Republicii Moldova. RISE Moldova a fost acționat în judecată de către PSRM și a pierdut procesul la nivel național. În 2021,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a dat câștig de cauză RISE Moldova și a constatat încălcarea libertății de exprimare.

În septembrie 2016, cu o lună înainte de alegerile prezidențiale, RISE Moldova a publicat o [investigație jurnalistică](#) în care a scris că PSRM ar fi beneficiat de sponsorizări de 30 mln lei (circa USD 1.5 mln) de la o companie offshore din Bahamas conectată la Federația Rusă, iar de acești bani a beneficiat Igor DODON pentru campania electorală pentru alegerile prezidențiale. Potrivit investigației, cu câteva luni înainte de alegerile prezidențiale din 2016, compania offshore a transferat banii companiei Exclusiv Media SRL, în baza unui contract de împrumut încheiat cu trei zile înainte de transfer. Contractul prevedea că în caz de dispute, se aplica legislația Federației Ruse și că o instanță arbitrală rusă urma să examineze litigiile apărute. Compania Exclusiv Media SRL era deținută de către deputatul PSRM Corneliu FURCULIȚĂ, care potrivit investigației, are relații strânse cu Dodon. Potrivit RISE Moldova, Exclusiv Media SRL a încheiat contracte de împrumut cu mai multe persoane apropiate PSRM, care ulterior au făcut donații către PSRM. Printre aceste persoane se numărau Corneliu FURCULIȚĂ, deputat și șeful fracțiunii PSRM în Parlament, Vasile BOLEA, deputat PSRM, Maxim LEBEDINSCHI, membru al Comisiei Electorale Centrale la acel moment, Petru CORDUNEANU, consilier municipal PSRM, etc. Legislația Republicii Moldova interzice finanțarea din exterior a partidelor politice și a candidaților la alegeri.

Compania Exclusiv Media SRL [era deja vizată într-o urmărire penală](#) pentru spălarea de bani în contextul transferului sumei de 1.5 mln USD de la compania offshore din Bahamas. Urmărirea penală a fost deschisă de Centrul Național Anticorupție (CNA) la 1 iulie 2016, înainte de scrutinul prezidențial și înainte de publicarea investigației RISE. Mai multe detalii despre această urmărire penală nu se cunosc.

După publicarea acestei investigații jurnalistice, a început hărțuirea RISE Moldova prin intermediul instanțelor de judecată. La 4 noiembrie 2016, cu câteva zile înaintea turului II al alegerilor prezidențiale, atât PSRM, cât și firma Exclusiv Media SRL [au acționat în judecată](#) RISE Moldova. Ulterior, Dodon a devenit președintele țării, iar în acțiunea PSRM intentată contra RISE Moldova, toate instanțele naționale au dat câștig de cauză PSRM. În dosarul **PSRM către RISE Moldova**, la 21 decembrie 2017, Judecătoria Chișinău a admis parțial cererea de chemare în judecată a PSRM și a obligat RISE să publice o dezmințire și să achite prejudiciul moral de MDL 10 mii. Instanța a considerat că afirmațiile și/sau informațiile răspândite despre PSRM privind finanțarea acestuia din fonduri externe, precum și privind finanțarea de către PSRM din fonduri externe a campaniei electorale a lui Igor DODON erau lipsite de substrat factologic și nu corespundeau realității. Dl Dodon a anticipat această hotărâre de judecată cu circa jumătate de an, menționând în timpul [unei emisiuni TV](#) [1:00:26 – 1:00:48] soluția instanței de judecată. Hotărârea Judecătoriei Chișinău a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău la 18 aprilie 2018 și de [Curtea Supremă de Justiție](#) la 11 iulie 2018. Instanțele au obligat RISE Moldova să publice o dezmințire și să-și exprime scuze publice.

Unii judecători care au examinat cauza dată la nivel național [au fost promovați](#) prin

decretele președintelui Igor DODON. De exemplu, judecătoria Ala MALÎ a fost numită la Curtea de Apel Chișinău (CA Chișinău) prin decretul din 12 martie 2018, adică exact în perioada în care se examina apelul depus de RISE Moldova contra PSRM. Peste o lună, ea a făcut parte din completul de judecători care a respins acest apel.

În cel de-al doilea dosar, **Exclusiv Media SRL către RISE Moldova**, la 22 februarie 2017, Judecătoria comercială de circumscripție a admis parțial cererea Exclusiv Media SRL. La 31 mai 2018, Curtea de Apel Chișinău [a admis](#) apelul RISE Moldova, a casat hotărârea primei instanțe și a decis trimiterea dosarului la rejudecare. După mai bine de 3 ani, în martie 2020, în urma rejudecării, Judecătoria Chișinău sediul Centru [a respins](#) ca nefondată acțiunea Exclusiv Media SRL.

RISE Moldova s-a adresat la CtEDO și a invocat încălcarea libertății de a comunica informații garantată de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, din cauza obligării acestora să dezmință informația inclusă într-o investigație jurnalistică, care ar fi defăimat PSRM. După ce în martie 2019, CtEDO a comunicat cauza Guvernului, Agentul Guvernamental (AG) a solicitat instanțelor naționale recunoașterea expresă a încălcării libertății de exprimare a reclamantilor și acordarea de despăgubiri. La 3 decembrie 2020, CA Chișinău a admis cererea de revizuire depusă de AG și a respins ca neîntemeiată acțiunea de defăimare înaintată de PSRM, dar nu a acordat RISE Moldova despăgubiri. Hotărârea CA Chișinău a devenit definitivă, deoarece nimeni nu depus recurs. La 12 octombrie 2021, CtEDO a constatat o violare a drepturilor RISE Moldova deoarece, deși autoritățile au constatat încălcarea libertății lor de exprimare, nu au acordat compensații în acest sens.

NOTĂ: Investigația RISE Moldova s-a referit la una dintre cele mai dăunătoare forme de corupție – finanțarea ilegală a unui partid politic și a unui candidat electoral. Corupția în Republica Moldova este sistemică și afectează drepturile omului. Una dintre formele de hărțuire reprezintă acționarea în judecată, care implică costuri, timp, personal calificat și alte resurse. Din acest motiv, în acest caz, RISE Moldova reprezintă un apărător al drepturilor omului.

Evghenii GOLOȘCEAPOV, hărțuit pentru activitatea sa în calitate de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității

Evghenii GOLOȘCEAPOV era la momentul evenimentelor unul dintre cei cinci membri ai Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (CPPEDAE). [CPPEDAE](#) este o instituție publică națională de protecție a drepturilor omului cu specializarea în domeniul egalității și nediscriminării. Consiliul a fost fondat de Parlamentul Republicii Moldova în baza Legii nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la

asigurarea egalității. La 15 iunie 2018, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 112 prin care l-a numit pe Goloșceapov membru al CPPEDAE în urma unui [concurș public](#). Una dintre atribuțiile principale ale CPPEDAE este examinarea plângerilor privind discriminarea.

În 2020, Evghenii GOLOȘCEAPOV a fost sancționat contravențional pentru calomnie ca urmare a adoptării unor decizii în calitate de membru al CPPEDAE. În 2021, Judecătoria Chișinău a încetat procesul contravențional împotriva lui Goloșceapov.

În 2020, Evghenii GOLOȘCEAPOV a examinat, în calitate de membru CPPEDAE, două plângeri depuse de o petiționară împotriva avocatului Igor (Igor) HLOPEȚCHI. Prima plângere a fost depusă de petiționară împotriva avocatului Igor (Igor) HLOPEȚCHI și a clientului acestuia cu privire la presupuse hărțuiri pe criterii de origine etnică. La 17 iulie 2020, toți cei cinci membri ai Consiliului au adoptat o [decizie](#) prin care au constatat că avocatul Igor HLOPEȚCHI a comis acțiuni discriminatorii împotriva petiționarei sub formă de hărțuire pe criterii de origine etnică. Ținând cont de faptul că Igor (Igor) HLOPEȚCHI era avocat, Consiliul a depus o copie a deciziei spre examinare Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova.

A doua plângere a fost depusă de aceeași petiționară în august 2020, împotriva avocatului Igor (Igor) HLOPEȚCHI și a tatălui acestuia, Igor (Pavel) HLOPEȚCHI, privind presupusa hărțuire pe criterii de origine etnică. Goloșceapov a fost numit raportor pe cel de-al doilea caz. La 13 noiembrie 2020, toți cei cinci membri ai Consiliului au adoptat o [decizie](#) prin care au constatat că tatăl, Igor (Pavel) HLOPEȚCHI, a comis acțiuni discriminatorii împotriva petiționarei sub forma hărțuirii pe criterii de origine etnică. În același timp, CPPEDAE a declarat inadmisibilă plângerea privind avocatul Igor (Igor) Hlopețchi, menționând că deja s-a expus pe marginea acesteia prin decizia anterioară din 17 iulie 2020. Ambele decizii ale CPPEDAE au fost publicate pe pagina web a instituției și anonimizate.

În urma acestor decizii, avocatul Igor (Igor) HLOPEȚCHI a depus plângere împotriva lui Goloșceapov pentru calomnie (art. 70 Cod contravențional). Plângerea a fost examinată de Inspectoratul de Poliție Centru în care tatăl său, Igor (Pavel) HLOPEȚCHI, [avea funcție de conducere](#), deși Goloșceapov a invocat conflictul de interese. La 25 noiembrie 2020, Goloșceapov a fost audiat de agentul Mihail CURIANOV. La 29 decembrie 2020, polițistul a întocmit procesul-verbal constatând că Goloșceapov a săvârșit calomnia împotriva avocatului Igor (Igor) HLOPEȚCHI. Goloșceapov a primit copia procesului-verbal doar la 19 februarie 2021, după solicitări în scris repetate.

Goloșceapov a contestat procesul-verbal în instanța de judecată, considerând că plângerea lui Igor (Igor) HLOPEȚCHI privind calomnia era o răzbunare în legătură cu exercitarea atribuțiilor sale profesionale de membru al CPPEDAE. Goloșceapov a indicat că procesul-verbal nu conținea probe care ar fi demonstrat calomnia și că sancțiunea i-a fost aplicată neîntemeiat.

La 23 august 2020, Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) [a admis](#) contestația lui Goloșceapov și a încetat procesul contravențional împotriva acestuia. Instanța a constatat că din conținutul deciziilor adoptate de organul colegial CPPEDAE nu rezultau

acte de calomnie din partea lui Goloșceapov în adresa lui Igor (Igor) Hlopețchi și, respectiv, că nu există fapta contravenției. Instanța a menționat că agentul constator nu a anexat probe privind presupusa calomnie. Până la sfârșitul anului 2021, nu existau informații privind contestarea hotărârii Judecătoriai Chișinău (sediul Ciocana) din 23 august 2020 de către Inspectoratul de Poliție Centru.

NOTĂ: Evghenii GOLOȘCEAPOV a fost sancționat contravențional pentru activitatea sa de drepturile omului din cadrul Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. După cum a stabilit instanța de judecată, polițistul care l-a sancționat contravențional nu a avut nicio probă privind comiterea calomniei de către Goloșceapov. În plus, acest polițist era subordonat ierarhic tatălui avocatului care a depus plângerea de calomnie și se afla în conflict de interese. Goloșceapov a fost nevoit să suporte resurse financiare și timp pentru a se apăra de această sancțiune arbitrară, care a rezultat ca urmare a muncii sale de drepturile omului. Din acest motiv, în acest caz, Goloșceapov reprezintă un apărător de drepturile omului.

Ziarul de Gardă, hărțuit pentru investigația privind vacanțele de lux ale președintelui țării Igor DODON

Ziarul de Gardă (ZdG) este un ziar din Republica Moldova înființat în 2004. ZdG a publicat numeroase investigații jurnalistice privind corupția și încălcarea drepturilor omului și a fost acționat în judecată pentru multe dintre acele investigații. În continuare, vom analiza modul în care ZdG a fost hărțuit în judecată pentru o investigație despre Igor DODON, președintele Republicii Moldova la acel moment.

La 16 ianuarie 2020, ZdG a publicat un articol intitulat „Vacanțele de lux ale președintelui”, care descria vacanțele din ultimii zece ani ale lui Igor DODON, președinte al Republicii Moldova la momentul publicării investigației. Potrivit ZdG, Dodon și familia sa beneficiaseră de cel puțin 20 de vacanțe între 2011-2020, unele dintre acestea în hoteluri și destinații de lux, cum ar fi Maldive, Seychelles, Dubai. Costurile acestor vacanțe nu corespundeau cu veniturile oficiale ale familiei Dodon. ZdG a publicat mai multe poze din acele vacanțe, unele fiind preluate de pe rețelele sociale. ZdG a solicitat și publicat inclusiv și opinia președintelui Dodon transmisă prin intermediul biroului său de presă.

După publicarea investigației, președintele Dodon a început hărțuirea ZdG prin acționarea sa în judecată. La 3 martie 2020, Igor DODON a depus cerere de chemare în judecată împotriva ZdG privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale în urma publicării investigației privind vacanțele sale. Dodon a cerut instanței să considere false și defăimătoare și care-i lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională

următoarele afirmații: „*Cel puțin, în 2018, familia președintelui a fost cazată în unul dintre cele mai luxoase hoteluri din peninsula greacă Halkidiki: „Pomegranate Wellness Spa Hotel”. De fapt, președintele ar fi fost cazat într-o vilă de lux amplasată pe teritoriul hotelului, în care doar o noapte de cazare poate costa chiar și 20 de mii de euro*”. Dodon a cerut instanței ca ZdG să publice și să răspândească dezmințirea, inclusiv pe site-ul www.zdg.md, la aceeași rubrică, pagină, durată de timp, iar textul dezmințirii să fie scris cu aceleași caractere ca și informația dezmințită.

În cererea de chemare în judecată, președintele Dodon s-a plâns de încălcarea vieții sale private. El a indicat că imaginile publicate de ZdG erau din perioada de până a deveni președinte, erau private, au fost publicate fără acordul său și că nu se „încadrează în domeniul criticii acceptabile sau comentariilor echitabile, fiind depășite limitele și scopul dreptului la informare. CtEDO, cu valoare de principiu, a stabilit că publicul nu are un interes legitim să știe unde se găsește o personalitate și cum se comportă ea, chiar dacă acesta apare în locuri publice, și aceasta în pofida notorietății sale. Fiecare trebuie să beneficieze de o „speranță legitimă” de protecție și de respectarea vieții sale private”.

Președintele Dodon a continuat hărțuirea ZdG prin încurajarea publică a politicienilor să acționeze ZdG în judecată. La 15 mai 2020, în cadrul emisiunii sale periodice pe platforma YouTube „[Președintele răspunde](#)” (min 31.20), președintele Dodon a răspuns la întrebarea redacției ZdG de ce i-a acționat în judecată pentru articolul despre vacanțele sale de lux și care parte nu este adevărată. ZdG a menționat că Dodon a fost primul șef de stat care a acționat în judecată redacția ZdG în cei 16 ani de activitate până la acel moment. Președintele Dodon a menționat: „*Trebuie să spuneți mulțumesc că vă fac publicitate și nu cer cotă din vânzări. Eu glumesc, acuș o să mă dați și o să faceți show-uri din aceasta. Eu am o stimă deosebită față de toți colegii din presă, dar atunci când promovează falsuri, inclusiv despre viața familială, evident că eu voi face tot posibilul să fiți penalizați, conform legii. Eu o să verific într-o zi, iar în următoarele episoade o să vă dau toate adresările în judecată, nu doar față de dvs. ci față de toți acei care au repartizat falsuri. Sunt zeci de adresări în judecată doar în ultimul un an și jumătate. Sunt deja cinci, șase, șapte decizii finale a instanțelor de judecată care îmi dau dreptate mie, că au fost informații eronate. Da cum altfel cu voi să lucrăm? Dacă voi tot felul de prostii publicați, despre mine, despre membrii familiei mele. Eu încurajez pe toți politicienii care văd că presa promovează fake news-uri să se adreseze în instanțele de judecată. Altfel cum o să facem regulă? Dacă nu răspunzi și nu te adresezi în judecată însemna că confirmi. În rest, eu sunt deschis presei, orice întrebări aveți*”.

Deși a acționat în judecată ZdG pentru defăimare și încălcarea vieții private, nici Dodon, nici avocatul său nu s-au prezentat la ședințele de judecată, cu excepția primei ședințe din 19 mai 2020, la care s-a prezentat avocatul lui Dodon. În aceste condiții, peste circa un an și șapte luni de la depunerea cererii de chemare în judecată, la 6 octombrie 2021, Judecătoria Chișinău a [dispus](#) scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată a lui Dodon împotriva ZdG. Instanța a explicat hotărârea sa prin faptul că avocatul lui Dodon a recepționat citația la 29 iunie 2021, dar nu a prezentat instanței

vreo probă care să confirme imposibilitatea prezentării sale în ședința de judecată (art. 267 lit. g din [Codul de procedură civilă](#)).

Igor DODON a continuat intimidarea ZdG. La 10 noiembrie 2021, peste patru zile de la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată împotriva ZdG, un alt avocat care îl reprezenta pe Dodon a depus o cerere la Judecătoria Chișinău prin care solicita anularea încheierii Judecătoria Chișinău din 6 noiembrie 2021 de scoatere cererii de pe rol. Avocatul lui Dodon a justificat cererea sa prin faptul că fostul avocat al lui Dodon ar fi reziliat unilateral contractul de prestări servicii juridice cu Dodon la 5 octombrie 2021, adică cu o zi înainte de scoaterea de pe rol a cererii împotriva ZdG. Avocatul ar fi încercat să-i comunice telefonic lui Dodon acest lucru, dar a menționat că nu ar fi reușit din cauza unei vizite de lucru a lui Dodon.

La 16 decembrie 2021, Judecătoria Chișinău [a respins](#) cererea privind anularea încheierii din 6 noiembrie 2021. Instanța de judecată a menționat că nu au fost depuse probe concludente care să confirme imposibilitatea prezentării în ședință de judecată a avocatului lui Dodon și a înștiințării instanței despre lipsa acestuia. Instanța a notat că avocatul a avut la dispoziție aproape trei luni pentru a comunica instanței despre eventualele impedimente pe marginea examinării litigiului între părți, iar termenul de 15 zile prevăzut pentru depunerea cererii de anulare a încheierii nu a fost respectat.

NOTĂ: Investigația ZdG s-a referit la vacanțe de lux ale politicianului cu rangul cel mai înalt într-un stat – președintele Republicii Moldova. Veniturile oficiale ale familiei președintelui nu puteau justifica astfel de vacanțe. În acest caz este evident că președintele Dodon a creat un climat de intimidare împotriva ZdG atât prin acționarea în judecată, cât și prin încurajarea publică a altor politicieni de a acționa în judecată ZdG, iar ulterior prin tergiversarea nejustificată a ședințelor de judecată. Din acest motiv, în acest caz, ZdG reprezintă un apărător al drepturilor omului.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Realizăm activități de cercetare și de advocacy. Suntem independenți și neafiliați politic.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

 Str. A. Șciusev 33, MD-2001 Chișinău,
Republica Moldova

 +373 22 843601

 +373 22 843602

 contact@crjm.org

 www.crjm.org

 [CRJM.org](https://www.facebook.com/CRJM.org)

 [CRJMoldova](https://twitter.com/CRJMoldova)

 [CRJM](https://www.instagram.com/CRJM)

